

Wyrok z dnia 2 grudnia 2010 r.

II UK 146/10

Należności organu ubezpieczeń społecznych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych mają charakter płatności (wierzytelności) samoobliczanych i opłacanych przez płatnika składek (spółkę z o.o.) w terminach ustawowo określonych, bez potrzeby uprzedniego wzywania do ich wykonania. Egzekwowanie wierzytelności (zaległości) składkowych jest ograniczone jedynie terminem ich przedawnienia, co oznacza, że organ ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku wszczynania egzekucji w takim czasie, aby uzyskać potencjalnie najwyższe zaspokojenie zaległości składkowych od płatnika składek, nawet gdyby ich wcześniejsza egzekucja mogła prowadzić do uzyskania choćby częściowego ich wykonania, jeżeli płatnik składek lub członek zarządu spółki z o.o. nie wskazali mienia, z którego możliwa byłaby egzekucja zaległości składkowych w znacznej części.

Przewodniczący SSN Zbigniew Hajn, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Zbigniew Myszka (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 grudnia 2010 r. sprawy z powództwa Małgorzaty S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w P. z udziałem zainteresowanych Zbigniewa T., Zdzisława K. o przeniesienie odpowiedzialności z tytułu zaległych składek, na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 grudnia 2009 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

### **U z a s a d n i e**

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 17 grudnia 2009 r., po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczyni Małgorzaty S.

zmienił wyrok Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 9 grudnia 2008 r. wydany w sprawie z udziałem zainteresowanych: Zbigniewa T., Zdzisława K. i K. Spółki z o.o. o przeniesienie odpowiedzialności z tytułu zaległych składek oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w P. z dnia 25 listopada 2003 r. ustalającą odpowiedzialność wnioskodawczynie za zobowiązania z tytułu składek „K.” Spółki z o.o. za okres od stycznia 1999 r. do 23 maja 1999 r., o tyle że stwierdził, iż wnioskodawczynie nie odpowiada za zaległości z tytułu tych składek, których termin płatności przypadał po dniu 19 kwietnia 1999 r., a w pozostałym zakresie oddalił „odwołanie” oraz apelację i zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

W sprawie tej ustalono, że Małgorzata P. (obecnie S.) od 1994 r. była członkiem zarządu „K.” Spółki z o.o. z siedzibą w S. (zwanej dalej Spółką), zajmującej się tworzeniem oprogramowania wspomagającego zarządzanie przedsiębiorstwem, a od 1998 r. świadczeniem usług informatycznych. Zgodnie z nieformalnym podziałem kompetencji między członkami zarządu, wnioskodawczynie zajmowała się działalnością marketingową, pozyskiwaniem klientów, zawieraniem z nimi umów i nadzorem nad ich realizacją. Przez cały rok 1998 Spółka prowadziła działalność ze stratą, kredytując swoją działalność kosztem dostawców towarów i usług. Na koniec tego roku kapitał własny Spółki stanowił wartość ujemną - 24.305,78 zł. Zobowiązania Spółki nadal narastały, a na ich sumę 2.022.971,21 zł składały się między innymi należności z tytułu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 434.223,16 zł. Od końca 1998 r. Spółka zaprzestała spłacać należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Członkowie zarządu zdawali sobie sprawę z sytuacji finansowej Spółki. W celu jej poprawy wprowadzano zmiany w zarządzie, obniżono wynagrodzenia pracowników, a uchwałą z dnia 2 lutego 1999 r. zgromadzenie wspólników podniosło kapitał zakładowy Spółki z 200.000 zł do 372.000 zł. W dniu 23 lutego 1999 r. członek zarządu Zdzisław K. zwrócił się do ZUS-u z wnioskiem o rozłożenie na raty zaległości za okres listopad-grudzień 1998 r. Wniosek ten został uwzględniony przez rozłożenie zaległości na raty płatne w okresie od marca do czerwca 1999 r. Kolejny wniosek z dnia 24 lipca 2000 r. o przesunięcie terminu płatności składek do 15 sierpnia 2000 r. został rozpatrzony odmownie.

Wnioskodawczyni nie sprawdzała w sposób szczegółowy stanu finansowego Spółki, polegając na słownych zapewnieniach pozostałych członków zarządu. Uważała, że skoro podpisuje umowy z klientami, to sytuacja firmy jest dobra. Wiedziała, że ZUS zgodził się na zapłatę należności w ratach, nie знаła jednak szczegółów układu ratalnego. W latach 1999-2000 wzrastało zadłużenie Spółki w stosunku do dostawców, ZUS-u i Urzędu Skarbowego, a Spółka dalej kredytowała swoją działalność na koszt swoich wierzycieli. Zobowiązania były realizowane wybiórczo i w niewielkim zakresie. W sporządzonym bilansie na 31 lipca 2000 r. Spółka wykazała rzeczowy majątek trwały na kwotę 36.574,49 zł; majątek obrotowy na kwotę 499.693,54 zł, w tym należności i roszczenia na kwotę 390.323,21 zł. Zobowiązania opiewały natomiast na kwotę 1.843.825,60 zł, w tym między innymi zobowiązania z tytułu podatków, ceł i składek na ubezpieczenia społeczne 951.381 zł. Strata z działalności gospodarczej narosła do kwoty 1.091.642,09 zł. Kapitał własny osiągnął poziom 1.159.478,06 zł. W dniu 4 lipca 2000 r. ówczesny prezes zarządu Zdzisław K. wraz z członkiem zarządu Danutą N. złożyli wniosek o ogłoszenie upadłości, podając w nim, że Spółka utraciła płynność finansową w czerwcu 2000 r., a jej majątek nie wystarczy na zaspokojenie długów. Postanowieniem z dnia 3 października 2000 r. Sąd Rejonowy w Poznaniu ogłosił upadłość „K.” Spółki z o.o. Postanowieniem sędziego-komisarza z dnia 30 marca 2001 r. zostały uznane wierzytelności organu rentowego w P. w łącznej kwocie 897.709,14 zł. We wniosku z 27 lutego 2002 r. syndyk masy upadłości zwrócił się o umorzenie postępowania upadłościowego z powodu braku środków finansowych wystarczających na dalsze prowadzenie postępowania. Zaspokojono tylko 35,49 % należności wierzycieli z kategorii I. Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2002 r. Sąd na podstawie art. 218 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm., zwanej dalej prawem upadłościowym) umorzył postępowanie upadłościowe, ponieważ środki finansowe Spółki zostały rozdysponowane i brak było dalszych środków do sfinalizowania postępowania upadłościowego.

Uchwałą zgromadzenia wspólników z dnia 19 kwietnia 1999 r. wnioskodawczyni została odwołana z funkcji członka zarządu (wykreślona z rejestru handlowego w dniu 24 maja 1999 r.). Decyzją z dnia 25 listopada 2003 r. organ rentowy przeniósł na wnioskodawczynię odpowiedzialność za należności z tytułu składek obciążające Spółkę za okres od stycznia do dnia 23 maja 1999 r.

Rozpoznając odwołanie wnioskodawczynie od tej decyzji Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie zachodzą wszystkie przesłanki wymienione w art. 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 ze zm., zwanej dalej Ordynacją podatkową) w związku z art. 31 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm., zwanej dalej ustawą systemową), pozwalające obciążyć wnioskodawczynię odpowiedzialnością za zaległości z tytułu niezapłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i na ubezpieczenie zdrowotne. Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawczynie nie uwalnia od odpowiedzialności opieranie się na opiniach innych członków zarządu co do sytuacji finansowej Spółki. Wszyscy członkowie zarządu mieli świadomość, że zarówno zmiany w składzie zarządu Spółki, jak i podwyższenie kapitału zakładowego były związane z jej problemami finansowym i zadłużeniem przekraczającym kapitał własny. Przypuszczenia wnioskodawczynie, że kondycja firmy nie jest zła, bo ona podpisywała umowy z klientami, były zupełnie bezpodstawne, gdyż samo zawieranie umów nie gwarantuje jeszcze ich wykonania. Ponadto wnioskodawczynie złożyła swój podpis pod bilansem za rok 1998. Sąd podkreślił, że dla ustalenia czy wniosek o ogłoszenie upadłości złożono we właściwym czasie nie mogła mieć znaczenia data postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Sąd upadłościowy bada tylko czy na dzień zgłoszenia tego wniosku jest on zasadny. Nie zajmuje się natomiast w kwestię czy okoliczności nakazujące złożenie wniosku (trwałe zaprzestanie płacenia długów) zaistniały wcześniej. Ostatecznie Sąd pierwszej instancji zmienił zaskarżoną decyzję o tyle, że stwierdził, iż wnioskodawczynie ponosi odpowiedzialność z tytułu składek obciążających Spółkę za okres od stycznia 1999 r. do 19 kwietnia 1999 r. Nie może ona bowiem odpowiadać za zaległości, które powstały w okresie, w którym nie pełniła już funkcji członka zarządu (po dniu 19 kwietnia 1999 r.), a w pozostałym zakresie odwołanie oddalił.

Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczynie Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji oraz poprzedzającą go decyzję o tyle, że stwierdził, iż wnioskodawczynie nie odpowiada za zaległe należności z tytułu składek, których termin płatności przypadał po dniu 19 kwietnia 1999 r., tj. po dniu odwołania jej z funkcji członka zarządu, co oznacza, że nie ponosi ona odpowiedzialności za niezapłacone składki za kwiecień i maj 1999 r., ponieważ w okresie pełnienia przez nią funkcji członka za-

rządu zaległości te jeszcze nie powstały (art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej). Ponadto Sąd Apelacyjny stwierdził, że bezskuteczność egzekucji w rozumieniu art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej występuje bez wątplenia także wówczas, gdy wierzyciel dysponuje postanowieniem o umorzeniu postępowania egzekucyjnego ze względu na jego bezskuteczność, jak również postanowieniem o umorzeniu postępowania upadłościowego (art. 361 pkt 1 prawa upadłościowego), względnie o odmowie jego wszczęcia (art. 13 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego). W toku prowadzonego postępowania upadłościowego Spółki, postanowieniem z dnia 30 marca 2001 r. sędzia komisarz ustalił listę wierzytelności, w tym uznał w całości wierzytelności organu rentowego w kwocie 897.709,14 zł, z czego 474.501,52 zł w kategorii III, 279.547,62 zł w kategorii VI, 143.660 zł w kategorii VII. Z majątku Spółki zostali zaspokojeni wyłącznie wierzyciele z kategorii I i to tylko częściowo, bo w 35%. W związku z tym Sąd Apelacyjny wskazał, że wierzytelności organu ubezpieczeń społecznych w stosunku do Spółki w ogóle nie zostały zaspokojone, gdyż nie należały do I kategorii. Zasadne było zatem stanowisko, że organ ubezpieczeń społecznych wykazał, że istnieją niezaspokojone zobowiązania, których nie można było wyegzekwować od Spółki.

Sąd Apelacyjny przyjął, że wnioskodawczyni nie wykazała żadnej przesłanki z art. 116 Ordynacji podatkowej, która mogłaby uwolnić ją od odpowiedzialności za zaległości składowe Spółki. Już w 1998 r. zobowiązania przekraczały wartość majątku Spółki, co oznaczało, że nie tylko utraciła ona „płynność finansową”, ale trwale utraciła możliwości regulowania własnych zobowiązań. Dlatego nie można uznać, że złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w lipcu 2000 r. nastąpiło we „właściwym czasie” lub w czasie, kiedy jej majątek nie wystarczał na zaspokojenie długów.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego: 1) art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i art. 32 ustawy systemowej, przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie poprzez przyjęcie, że: a) wierzyciel wykazał bezskuteczność egzekucji na podstawie postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego, podczas gdy nie wszczął on postępowania egzekucyjnego przed wszczęciem postępowania upadłościowego ani po jego zakończeniu i nie wykazał, że nie zachodziła żadna możliwość zaspokojenia egzekwowanej wierzytelności z jakiegokolwiek części majątku spółki, b) postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego jest dowodem na bezskuteczność egzekucji, w sytuacji gdy zgłoszenie wierzytelności zostało dokonane na podstawie tytu-

łów wykonawczych obejmujących należności z tytułu składek, których termin płatności nie przypadał w okresie, w którym skarżąca pełniła funkcję członka zarządu, 2) art. 116 § 1 pkt 1 i § 2 Ordynacji podatkowej, przez przyjęcie, że nieznanomość sytuacji finansowej Spółki jako przyczyna niezgłoszenia przez członka zarządu wniosku o upadłość nie ekskulpuje go od ponoszenia odpowiedzialności za zaległości składkowe.

Okolicznością uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania jest występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych: 1) czy wydanie decyzji o odpowiedzialności członka zarządu spółki z o.o. za składki na podstawie art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej „może być poprzedzone jedynie postanowieniem o umorzeniu postępowania upadłościowego, bez uprzedniego wszczęcia postępowania egzekucyjnego i bez wydania tytułów wykonawczych obejmujących dochodzone należności od członka zarządu w okresie poprzedzającym wszczęcie postępowania upadłościowego, a nadto nie wszczęcia postępowania egzekucyjnego po umorzeniu postępowania upadłościowego?”; 2) czy samo umorzenie postępowania upadłościowego jest wystarczającym dowodem na bezskuteczność egzekucji z majątku spółki, w sytuacji gdy z tym dniem upadły na podstawie art. 364 prawa upadłościowego odzyskuje swobodne rozporządzanie swym majątkiem i możliwe jest prowadzenie postępowania egzekucyjnego, czy wierzyciel powinien takie postępowanie egzekucyjne po umorzeniu postępowania upadłościowego przeprowadzić dla wykazania bezskuteczności egzekucji?; 3) czy na wierzycielu spoczywa obowiązek wykazania w postępowaniu o przeniesienie odpowiedzialności spółki z o.o. z tytułu zaległych składek na członka zarządu ponad wszelką wątpliwość, iż nie zachodzi żadna możliwość zaspokojenia (choćby częściowego) egzekwowanej należności ze spółki, od momentu, gdy było to możliwe?; 4) czy członek zarządu nie zajmujący się, na skutek dokonanego w zarządzie podziału ról, w ogóle sprawami finansowymi spółki i nieposiadający wiedzy o sytuacji finansowej spółki, a w szczególności informacji uzasadniających przypuszczenie, że zachodzi konieczność zgłoszenia wniosku o upadłość - może być pociągnięty do odpowiedzialności za niezgłoszenie w terminie wniosku o upadłość?; 5) czy zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym na podstawie tytułów wykonawczych obejmujących należności z tytułu składek, których termin płatności nie przypadał w okresie, w którym skarżąca pełniła funkcję członka zarządu, tj. dotyczących zaległości składkowych za zupełnie

inny okres i uzyskanie na tej podstawie postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego - może być uznane za dowód bezskuteczności egzekucji w rozumieniu art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej?; 6) czy członek zarządu ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej w sytuacji, gdy pierwsze czynności wierzyciela zmierzające do wyegzekwowania wierzytelności od spółki zostały podjęte ponad rok od daty wymagalności wierzytelności?

Skarżąca wskazała, że uznanie za dowód bezskuteczności egzekucji z majątku Spółki jedynie postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego (z dnia 16 kwietnia 2002 r.) jest wątpliwe w sytuacji, gdy wierzyciel przez ponad rok przed wszczęciem postępowania upadłościowego (co miało miejsce pod koniec 2000 r., kiedy majątek Spółki jeszcze w znacznej mierze istniał) nie podejmował żadnych czynności egzekucyjnych i nie wystawił nawet tytułów wykonawczych obejmujących żądane zaległości. W jej ocenie, „uruchomienie” odpowiedzialności osób trzecich, jako odpowiedzialności subsydiarnej, powinno mieć miejsce dopiero, gdy wierzyciel wyczerpał w toku postępowania wszystkie możliwe sposoby egzekucji z całego majątku spółki. „Nie powinno być tak, że wierzyciel czeka kilka lat na podjęcie jakichkolwiek działań zmierzających do wyegzekwowania należności, a wskutek braku takiej możliwości obciąża osoby trzecie taką odpowiedzialnością, w sytuacji gdy wcześniej podjęta egzekucja mogłaby doprowadzić do zaspokojenia z majątku spółki”. Zdaniem skarżącej, wierzyciel przed obciążeniem członka zarządu odpowiedzialnością powinien wykazać bezskuteczność egzekucji w szerokim tego słowa rozumieniu, tj. nie tylko przed samym wszczęciem postępowania upadłościowego, ale także po jego umorzeniu, gdy wszczęcie postępowania egzekucyjnego jest w dalszym ciągu możliwe (art. 364 prawa upadłościowego).

W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zmianę orzeczenia przez „nie przeniesienie odpowiedzialności na Małgorzatę S. za zaległe należności z tytułu składek obciążających K. Sp. z o.o.” i zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych albo o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia odnośnie do kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawierała usprawiedliwionych podstaw prawnych. Stawiając kasacyjne zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego, autorka skargi kasacyjnej sformułowała sześć pytań (zagadnień) prawnych, utrzymując, że pozwany organ ubezpieczeń społecznych nie wykazał podstawowej przesłanki subsydiarnej odpowiedzialności skarżącej (jako byłego członka zarządu Spółki), tj. bezskuteczności egzekucji zaległości składkowych z majątku Spółki w okresie, w którym skarżąca była członkiem jej zarządu. Przy braku proceduralnych zarzutów kasacyjnych miarodajne były ustalenia faktyczne zaskarżonego wyroku (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.), z których wynikało, że skarżąca zdawała sobie sprawę ze złej sytuacji finansowej Spółki, która od końca 1998 r. zaprzestała regulować i przekazywać należności składkowe organowi ubezpieczeń społecznych. Organ ten zgodził się na rozłożenie na raty zaległości składkowych Spółki za listopad i grudzień 1998 r. Jednakże Spółka jedynie systematycznie powiększała obarczające ją zobowiązania i długi, dalej kredytując swoją działalność „kosztem wierzycieli”. Wniosek o upadłość Spółki został złożony dopiero 4 lipca 2000 r., chociaż znajdowała się ona w sytuacji nakazującej jego złożenie już w styczniu 1998 r. Po złożeniu wniosku o upadłość Spółka w dniu 24 lipca 2000 r. złożyła kolejny wniosek o przesunięcie terminu płatności składek, który został rozpatrzony odmownie. Postanowieniem z dnia 3 października 2000 r. Sąd Rejonowy w Poznaniu ogłosił upadłość Spółki, a postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2002 r. umorzył postępowanie upadłościowe z powodu „rozdysonowania środków finansowych i braku dalszych środków, aby doprowadzić do ukończenia postępowania upadłościowego”.

Na gruncie tych wiążących ustaleń Sąd Najwyższy odpowiada w kolejności na sformułowane w skardze kasacyjnej „zagadnienia prawne”:

Po pierwsze, z ugruntowanej wykładni art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że bezskuteczność egzekucji występuje bez wątplenia nie tylko wtedy, gdy wierzyciel dysponuje postanowieniem o umorzeniu postępowania egzekucyjnego ze względu na jego bezskuteczność, ale stan bezskuteczności egzekucji potwierdza także między innymi postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2009 r., I UZP



4/09, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 319 lub wyrok z dnia 2 września 2009 r., II UK 336/08, niepublikowany). W tym zakresie należy podkreślić, że należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz FGŚP mają charakter płatności samoobliczanych i samoopłacanych przez płatnika składek w terminach ustawowo określonych, a organ ubezpieczeń społecznych (ZUS) nie ma obowiązku wzywania płatników składek do terminowego wykonywania tych powinności już ze względu na wielką ilość tych podmiotów (wielość płatników składek). Między innymi dlatego egzekwowanie należności składkowych, które w istotnym zakresie tworzą składkowy fundusz ubezpieczeń społecznych, jest ograniczone jedynie terminem przedawnienia należności składkowych.

Po drugie, skarżąca nieracjonalnie powoływała się na możliwość prowadzenia egzekucji z majątku upadłej Spółki, skoro umorzenie postępowania upadłościowego tej Spółki nastąpiło po „rozdysponowaniu” całego jej majątku. Gdyby było inaczej, to organ ubezpieczeń społecznych uzyskałby zaspokojenie należności składkowych w toku postępowania upadłościowego.

Po trzecie (w związku z uwagami jak wyżej: po pierwsze), w „postępowaniu o przeniesienie odpowiedzialności spółki z o.o. z tytułu zaległych składek na członka zarządu” organ ubezpieczeń społecznych (ZUS) nie ma obowiązku wszczynania egzekucji zaległości składkowych w takim czasie, aby uzyskać potencjalnie najwyższe ich zaspokojenie od płatnika składek, jeżeli dłużnik (tak jak Spółka w rozpoznawanej sprawie) nie wskazywał mienia, z którego egzekucja byłaby możliwa w znacznej części (art. 116 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej). Oznacza to, że w rozpoznanej sprawie organ ubezpieczeń społecznych nie miał obowiązku wykazania, „ponad wszelką wątpliwość, iż nie zachodzi możliwość zaspokojenia (choćby częściowego) egzekwowanej należności ze spółki, do momentu, gdy było to możliwe”.

Po czwarte, członek zarządu spółki z o.o., który ma obowiązek prowadzenia spraw spółki (art. 208 § 2 k.s.h.) i którego obarcza obowiązek podwyższonej staranności oczekiwanej od osoby pełniącej funkcję organu osoby prawnej prowadzącej działalność gospodarczą, nie może uchylać się od ponoszenia odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki, powołując się na niewiedzę dotyczącą stanu finansów spółki (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2006 r., II UK 85/06, OSNP 2007 nr 21-22, poz. 328).

Po piąte, dowodem na bezskuteczność egzekucji spornych zaległości składkowych nie było zgłoszenie wierzytelności z tytułów wykonawczych obejmujących te zaległości z innych okresów niż przypadające w czasie pełnienia przez skarżącą funkcji członka zarządu Spółki, ale postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego, które potwierdzało bezskuteczność egzekucji wszystkich zaległości składkowych Spółki.

Po szóste, skarżąca jako członek zarządu upadłej Spółki ponosi odpowiedzialność za jej nieprzedawnione zaległości składkowe na podstawie art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych także wtedy, gdy pierwsze czynności wierzyciela (ZUS) zostały podjęte „ponad rok od daty wymagalności wierzytelności”, które powinny być płatne bez wezwania przez płatników składek. Płatnicy składek nie mogą przerzucać na wierzyciela (ZUS) skutków swoich zaniechań, z których wynikły zaległości składkowe. Zaległości i bieżące należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz FGŚP mają bowiem charakter płatności „oddawczych”, co oznacza, że powinny być samoobliczone i samoopłacane przez zobowiązanego płatnika składek bez potrzeby uprzedniego wzywania go do wykonania tego obowiązku przez ZUS. Dochodzenie od członka zarządu Spółki zaległości składkowych ograniczone jest jedynie terminem przedawnienia należności składkowych i następuje na warunkach określonych w art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej. Przesłanki określone tym przepisem zostały w rozpoznawanej sprawie potwierdzone wynikami postępowania sądowego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy wyrokował jak w sentencji w zgodzie z art. 398<sup>14</sup> k.p.c.

=====